

BUDKAVLE FRÅN HOVDALA VÄNNER

Nr 1 2019

I detta nummer av Budkavlen :

Viktiga meddelanden från styrelsen, s 1 - 2

Föreningens aktiviteter 2018, s 2

Studiecirkeln om Hovdala, s 3

Hovdala vänner är medlemmar i Lokalhistoriska arkivet, s 3

Bakboken omtryckt under 2018, s 3

Höstfesten 2018 på Hässleholmsgården, s 4

I afton dans – en uppskattad utställning, s 4

Entreprenörstaden Hässleholm - utställning, s 5

Arkivens dag 2018 – Hovdala Vänner deltog, s 5

Slaget vid Mjölkalånga - 700 år sedan, s 6

Kallelse till årsmötet 2019!

Föreningen Hovdala Vännerns medlemmar kallas härmed

till årsmöte med stadgeenliga ärenden

i Förvaltarbostaden på Hovdala Slott söndagen 14 april kl 14.00!

Härefter kommer sekreteraren i Cederborgsällskapet

K G Jonsson, Osby, att berätta om författaren Carl August Cederborg.

Kaffe serveras vid mötet!

Samåkning ordnas - särskilt för dem som inte har bil! Samling vid Hembygds museet kl 13.30!!

Medlemsavgiften 2019

Medlemsavgiften är som tidigare 100 kr för en medlem och 50 kr för tillkommande medlem i samma familj.

Vänligen betala nu medlemsavgifter per bankgiro

721-2574 eller genom swich, nummer 123 499 67 32.

Den s k QR-koden finns nedan på sidan 6!

Anmäl också Din e-postadress till kassören om Du inte har gjort det:

tage.steen@telia.com.

Den som får denna Budkavle i kuvert har inte anmält sin mailadress!!

Hjälp till på Hovdala slott 2019 – anmäl Dig snarast!!

Alla medlemmar uppmanas att hjälpa till!!

Hovdala vänner kommer att göra följande insatser för Hovdala slott under året:

- Städning av visningsvåningen den 6 och 13 mars kl 12 - 15
- Kassatjänst under medeltidsdagarna den 31 maj och 1 juni (södra entrén)
- Plantering m m i Slottsträdgården under vecka 23 eller vecka 24
- Midsommarfirande på Hovdala slott enligt gammal sed!

Anmälan snarast till Hans Inge Lindulf 0451-89 109 eller 0704-03 52 11; mail: hich.lindulf@comhem.se!!

- Kassatjänst under sex berättaraftnar i sommar (26 juni - 31 juli)

Anmälan direkt till Hovdala slott: Butiken 0451-183 70 eller AnnMargret Lennartsson 0734-25 36 12!!

Så såg inbjudan till Wendels stuga ut inför vandrardagen 2018.

Föreningens aktiviteter året som gick i sammandrag:

- Städdagar på Hovdala slott - medverkan den 7 och 14 mars med en handfull medlemmar
- Årsmötet den 8 april på Hovdala slott med berättelse om skånska värdshus
- Vårutfärd den 3 maj till Bosjökloster och Eslöv
- Medeltidsdagarna den 11 – 12 maj genom biträde vid kassorna av medlemmar
- Midsommarafton den 23 juni i form av stor praktisk insats vid firande på Hovdala slott
- Medlemsmöte den 26 augusti i Broslätt

- **Vandrardagen** den 9 september då föreningen visade Wendels stuga. Se reklambild ovan!!
- **Skördefesten** den 16 september med sedvanlig försäljning (Hovdals äpplen denna gång) i logen och i parken
- **Höstfesten** den 9 november 2018 på Hässleholmsgården i gammal god stil
- **Arkivens dag** den 10 november på Stadsbiblioteket
- **Studiecirkel om Hovdala** som hölls hösten 2018 (fulltecknad)
- **Samrådsmöten** m m om Hovdalaområdet

Studiecirkeln om Hovdala genomförd, av Björn Bönnestig

Under hösten 2018 har 14 personer samlats för att gräva ner sig i Hovdals historia. Under cirkelledarna Hans-Inge Lindulfs och Olavi Olssons ledning har 12 intresserade Hovdala-vänner guidats genom slottets historia. Vi träffades vid sex tillfällen. Efter startmötet, med allmän genomgång av upplägget för cirkeln, allmänt om slottet och dess forntida historia, träffades vi den andra gången ute på Hovdala. AnnMargret Lennartsson och Sandra Anderberg guidade oss genom hela slottsanläggningen på ett värmande (den dagen svepte en isande kall vind över slottsgården) och intresseväckande sätt. Vi fick information och se utrymmen i slottets byggnader som normalt inte visas för allmänheten. Vad sägs om guvernantens lilla krypin med utsikt över Hovdalaån eller siste Ehrenborgaren Casimirs trånga lilla rum som dominerades av en kakelugn, rummets värmekälla. Det finns mycket att se i de "privata" delarna av slottet. Mycket är enkelt och många bekvämligheter saknas. Hur var det att bo så här? Jag kunde inte släppa tanken: Det måste ha känts skönt för systrarna Ehrenborg när de på äldre dagar fick flytta in på Björkhaga i Sösdala. Efter gymnastiska övningar på bygelhästen och repet uppe på förvaltarbostadens vind, nåväl i alla fall den branta trappan upp, avslutades mötet med fika och sammanfattning av det den trivsamma eftermiddagen på slottet. Många intressanta saker dök upp denna eftermiddag. Själv har jag många gånger undrat varför man inte tagit bort stenbumlingen som ligger vid tornet in mot gården. Det fick jag nu reda på. På stenen finns forntida fotavtryck. Stenen hittades vid utgrävningar i omgivningen och transporterades ner till slottet. Borde inte denna sten få en mer hedrande framtoning med informationsskylt? - Vid de andra träffarna avhandlades slottets historia indelat i århundranden, 1500-1700-tal, 1700-1900-tal och 1900 tills att slottet upphörde tillhöra familjen Ehrenborg. En träff ägnades åt Hovdala och dess koppling till Brönnestad och kyrkan där. Även om många av cirkeldeltagarna var välinformerade om slottet och dess historia dök det upp intressanta infallsvinklar. - Vid sista träffen diskuterades de faktorer som orsakade slutet på godsets långa historia. Utifrån en uppsats som skrivits vid Högskolan i Kristianstad med titeln "Att sänka en sjö och ett säteri" diskuterades olika teorier. Var det sjösänkningen? Hässleholms och järnvägens framväxt? Ändrade förutsättningar för jordbruket med industrialisering? Eller kanske var det en personlig hämnd från en riksdagsman uppväxt i Broslätt som fick militären att komma till Hässleholm och ta över egendomen som övningsfält? - Ja mycket finns att diskutera om och kring Hovdala. Tiden innan Mikkelsen och Ehrenborgarna. Vad är ursprunget till gården? Varför blev det en stormansgård? Vad innebar sjösänkningen för gården och människorna som bodde i trakten? Vad har Ehrenborgarnas koppling till staden betytt för dess tillkomst och utveckling. Ja mycket finns att forska i. Om Ehrenborgarnas tid är över på Hovdala och så är det nu Hässleholmarnas tid. Hovdala, slottet och dess historia och omgivning, är en ovärderlig tillgång för Hässleholm och dess invånare. Låt oss ta väl hand om detta arv och vårda "vårt" Hovdala. - Tack till våra cirkelledare. Hoppas att det inte är sista gången ni leder en cirkel om Hovdala. För oss deltagare återstår en träff, ett besök i Brönnestads kyrka med mer intressant information om kopplingen till Hovdala. **Bild av studiematerialet finns nedan!**

Hovdala vänner blir medlemmar i Lokalhistoriska Arkivet

Hovdala vänners styrelse har beslutat att vår förening ska inträda som medlem i Lokalhistoriska arkivet i Hässleholm. Därmed står det öppet för Hovdala vänner att samla hela sitt föreningsarkiv på detta ställe. Lokalhistoriska arkivet, som tidigare haft namnet Folkrorelsearkivet, är lokaliserat på Drottninggatan 2 (känt som Postterminalen). Vi får där en plats på arkivets hyllor. En del arkiv finns i dag placerat på Hembygds museet medan en del finns hemma hos styrelseledamöter. Arbete pågår att samla ihop, sortera och katalogisera tidigare års arkivsamlingar. Medlemsbladen (Hovdala nyheter och Budkavle från Hovdala vänner) kommer i huvudsak att bevaras i digital form och förhoppningsvis blir denna samling komplett. Vissa nummer kommer också att finnas kvar i pappersformat.

Nytryck av boken från Hovdals kök

Under hösten 2018 beslöt styrelsen i Hovdala vänner att beställa en nytryckning av boken från Hovdala slott. Det gamla lagret började ta slut och en fortsatt efterfrågan kunde förmärkas. Det hela innebär att boken kommer att vara till salu på Hovdala slott och på Hembygds museet i Hässleholm samt på nätet hos Bokus och Adlibris. Vidare

säljs den vid olika evenemang där vår förening deltar. Även Hembygdsföreningen kan komma att sälja den på sina möten och träffar. Låt oss citera en gammal artikel om denna bok: *"Vid ett styrelsemöte i Hovdala vänner under 2011 bestämdes att föreningen skulle utge en bakbok med recept från Hovdala slott. Under den förre ordföranden Christer Hanssons ledning har många personer engagerat sig i arbetet att samla in recept, välja ut lämpliga sådana och att provbaka de olika bakverken. I boken finns ett urval där också de gamla bakmåttan omvandlats till dagens måttssystem."* Medlemmarna bör ha i tankarna att denna bok är **en ypperlig presentbok** att överlämna vid olika tillfällen när presenter förväntas. **Bakboken presenteras på Hembygds museet lördagen den 23/2 2019 kl 11.30!!**

Höstfesten 9 november 2018 ord och bild av Elizabeth Möller

I den vanligtvis dystra månaden november är den trevliga höstfesten, som Hovdala vänner anordnar, en ljuspunkt. Festen hölls traditionsenligt på Hässleholmshuset. Festsdeltagarna välkomnades med förfriskningar innan det var dags att slå sig ned vid de höstligt dekorerade borden. Kvällens meny bestod som vanligt av ärtsoppa och pannkakor med tillbehör. Maten var levererad av en av stadens bättre ställen och gästerna lät sig väl smaka. När alla var mätta och belåtna, presenterade vår vice ordförande Hans-Inge Lindulf kvällens föreläsare, Thomas Jonsson. Thomas är en mycket skicklig fotograf och engagerad i Göingebygdens biologiska förening. Han visade mycket vackra bilder från floran och faunan runt Hovdala och Finjasjön. Efter att ha fått såväl andlig som lekamlig spis kunde Hovdala vänners medlemmar lämna denna trevliga kväll med belåtenhet. **Några stämningsbilder från festen ses nedan!!**

Festsdeltagarna äter sin ärtsoppa och trivs!

"I afton dans" – en uppskattad utställning

Denna utställning, som handlade om Hässleholms nöjesplatser under en tid av ett drygt sekel, invigdes i samband med evenemanget Hembygdsparaden dag den 3 september 2017. Utställningen betecknades som en tillfällig utställning men fanns på plats till slutet av oktober 2018. Under den tiden har många personer besett utställningen. Utställningen har visats vid ett flertal tillfällen, främst i samband med "lördagsöppet" på Hembygds museet. De publika visningarna har varit fler än 15 stycken. Mest populära har temavisningarna med inriktning på olika nöjesplatser varit. Temavisningarna för Björksäter och Sjöstugan drog mest publik. Dessutom har visningar ägt rum för grupper av olika slag (föreningar m m). En detaljerad beskrivning av utställningen finns i Hembygdsföreningens årsbok för 2018. Den avslutande visningen ägde rum lördagen den 27 oktober som ett något spektakulärt evenemang. Med aktörer och allt samlades drygt 30 personer i utställningshallen. De hälsades välkomna av dagens museivärd som uppträdde iklädd kritsträckrandig kostym, vit skjorta och fluga. Först ut att tala var musikkännaren Bo Carlsson som återgav dansnöjets utveckling från långt tillbaka i tiden. Mest berättade han om jazz och dans samt om konserter på Hässleholms alla scener. Han slutade sin genomgång när han kommit till sextiotalet. Där tog musikläraren och musikern Göran Ohlsson vid och berättade om dansband, diskotek och annan dansmusik under den senaste 50 åren. Både Bo och Göran spelade musiksnuttar för att pigga upp publiken. Avslutningsvis presenterades Göran Roth, Uno Nilsson och Pär Andersson, som mycket verksamt bidragit till utställningen, Göran genom sin anknytning till Sjöstugan, Uno genom alla affischer som han lånat ut och Pär genom sin anknytning till Björksäter. Mellan dessa uppstod en trevlig och spontan dialog inför publiken om olika händelser på festplatserna. Sedan blev det ett långt eftersnack mellan publik och aktörer i olika grupper. Vi hann också med en visning för dem

som inte varit med på en sådan tidigare. Den sista dagen som utställningen gick att bese var den 30 oktober 2018. På eftermiddagen samma dag demonterades utställningen. Alla som sysslat med den har den i gott minne!!

Entreprenörstaden Hässleholm – ett urval pionjärer

Så lyder namnet på den nya utställningen på Hembygdsmuseet. Denna utställning invigdes lördagen den 8 december 2018 av förre kommunalrådet Bengt Andersson. Det var omkring 50 personer på Hembygdsmuseet den dagen. Utställningen handlar om både upphovsmännen (fabrikörer och handlanden m fl) till de olika företagen i staden och om företagen som sådana, särskilt då Hässleholms mer kända företag, liksom om en del anonyma företag. En del av dessa finns inte kvar i staden och andra har lagts ner. Av de senare kan nämnas de stora industrierna Hässleholms verkstäder och Modulent. Textilindustrin, som under ett antal decennier var livaktig i Hässleholm, har fått en egen hörna med företag som Nobel-Kläder, Toni Lee och Norén & Rippner. Även i dag levande företag har uppmärksammats på utställningen. Flera branscher har fått plats i montrar och på skärmar. Intressant är att Hässleholm har också varit hem för en läkemedelsindustri som skapades av apotekaren Paul G Nordström. Utöver detta finns mycket att titta på. Alla företag som förekommer på utställningen och en del andra finns utsatta på en stadskarta med nålar, garnlinjer och små notiser på papperslappar, se bild nedan. Välkomna!!

Stadskartan med alla företag utmärkta!

Arkivens dag 2018 – även Hovdala vänner medverkande!!

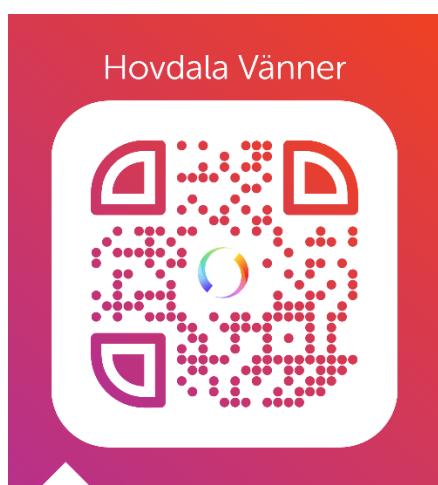
Arkivens dag uppmärksammas varje höst. I år var vi fyra föreningar och två kommunala enheter som samlades på Stadsbiblioteket för att "fira" Arkivens dag lördagen den 10 november kl 10 – 14. Förutom Hovdala vänner medverkande också Västra Göinge hembygdsgeningsförening, Lokalhistoriska Arkivet i Hässleholm och Hässleholms museum. De kommunala inrättningarna som deltog var Hässleholms kommunarkiv och Stadsbiblioteket. - Inne i på den öppna ytan mitt i Stadsbiblioteket hade vi kvällen före satt upp material på en rad skärmar och lagt upp föreläsningsskyltar på ett antal bord. Eftersom temat var "fest och glädje" tog vi dit en del bilder och skyltar från utställningen "I afton dans" som just hade demonterats, bland annat kartan där alla nöjesplatser i Hässleholm var utsatta. För att göra det extra festligt medtogs också "det dansande paret"; alltså dockorna från utställningen "I afton dans" som utan vila hade dansat från början av september 2017 till slutet av oktober 2018. De var som bekant klädda i en fanjunkaruniform från armén och en festklänning från 1940-talet. Nu har de haft sin sista dans. I övrigt hade vi exponerat litteratur, informationsskyltar, andra festklänningar och ett tidningslägg från Norra Skåne av år 1968. Till detta kom mycket olika småsaker. Kommunarkivet hade ordnat sina egna skärmar med information. Stadsbiblioteket medverkade genom att kalla till planeringsmöte, ställa lokal, service och utrustning till förfogande. I början var det lite smått om besökande men med tiden kom en strid ström personer fram till våra bord för att titta, prata och bli informerade. Ett antal bakkböcker från Hovdala slott såldes också. Dagen gav en god och trevlig känsla efteråt. Ännu bättre blev det när biblioteket veckan efter meddelade att det hade kommit över 500 besökare under dagen.

Bilder från Arkivens dag på Stadsbiblioteket!

Slaget vid Mjölkalånga fyllde 700 år av Olavi Olson

För 700 år sedan, den 26 oktober 1318, möttes en dansk här under ledning av kung Erik Menved och en svensk här under riksdrotsen Mats Kettilmundssen i slaget vid Mjölkalånga. På svensk sida fanns också den danske hertigen Christoffer och ärkebiskopen Esger Juel. Vi vet dock inte säkert om den danske kungen var på plats, inte heller om den landsflyktige svenske kungen Birger Magnusson var med. Efter brodermorden i Nyköping hade han så småningom flytt till sin sväger Erik Menved i Danmark. Erikskrönikan berättar bland annat: "The wordo fangne ey willo fly, Thre hundradha riddara ok svena wordo der fangthe jak mena, däni ok tyske ibland". 300 danska och tyska ryttare och svenner ska ha blivit den svenska styrkans fångar. Den exakta platsen för slaget har inte ännu kunnat fastställas. På 700-årsdagen avtäcktes en minnessten på allmänningen söder om Svartevadsbäcken i byn Mjölkalånga. Texten på stenen lyder "Till minne av slaget i Mjölkalånga 1318. Rest av byalaget 2018", se bild nedan!

Swish. Betala enklare.

Swish-appen i mobilen kan läsa av QR-koden så att man slipper knappa in hela siffraden.

Budkavle från Hovdala Vänner

är ett medlemsblad för

Föreningen Hovdala Vänner.

Bankgiro: 721-2574.

Swishnummer 123 499 67 32!

QR-koden ser du till vänster!!

Hemsida: www.hovdala.org

Meddelanden och bidrag till Budkavlen kan skickas på mail: hovdalavanner@outlook.com.

Det är redaktören som står för textinnehållet om inget annat anges.

